

Obsah

Předmluva	10
A. Řecká filosofie a křesťanská věrouka	11
I. Dobové a věcné meze starověké a středověké křesťanské filosofie	11
II. Základní struktury řeckého a křesťanského myšlení	13
III. Křesťanská filosofie	22
IV. Světonázorové a nábožensko-filosofické vlivy na myšlení raného křesťanství	24
1. <i>Stoa</i>	25
2. <i>Gnose</i>	25
3. <i>Manicheismus</i>	27
4. <i>Filón Alexandrijský</i>	28
B. Patristika	31
C. Počátky křesťanské filosofie	36
I. Justin – život a dílo	36
1. <i>O hodnotě filosofie</i>	37
2. <i>Prostředkující funkce logu</i>	38
II. Kléméns Alexandrijský – život a dílo	39
1. <i>Rozum a zjevení</i>	40
2. <i>Aporie skepticizmu</i>	43
3. <i>Rozumové poznání Boha a negativní teologie</i>	44
4. <i>Člověka a etika</i>	46
5. <i>Křesťanství jako pravá filosofie</i>	47
III. Órigenés – život a dílo	47
1. <i>Alegorese</i>	50
2. <i>Základní filosofická struktura díla „De principiis“</i>	51
a) <i>Jednota a mnohost</i>	51
b) <i>Svoboda: Lidské bytí jako důsledek hříchu</i>	55
c) <i>Apokatastasis: Znovuobnovení celku</i>	56
D. Augustinus	58
Život a dílo	58
I. Duchovní vývoj	61
II. „ <i>Contra academicos</i> “	64
III. Novoplatónismus	65

IV. Ke vztahu vědění a víry	67
V. Pravda a poznání	69
VI. Noologický důkaz Boží existence	73
VII. Svět a člověk	79
1. Svět jako stvoření.	79
2. Člověk	82
a) Vztah duše a těla	82
b) Duše.	83
c) Člověk mezi časem a věčností.	85
VIII. Svoboda a milost	87
IX. „Civitas dei“ a „civitas terrena“	91
X. Augustinismus	95
E. Boethius	96
Život a dílo	96
I. Dělení filosofie	98
II. Otázka universálií.	99
III. Duše: sféra „intelligibility“	102
IV. Východiska teorie poznání	106
V. Sféra „naturale“	109
VI. Bůh: sféra „intellectibile“	114
VII. Hodnocení a další vliv.	115
F. Dionýsios Pseudo-Areopagita	118
Dílo	118
I. Bůh a jeho poznatelnost.	119
II. Jedno a mnohé.	121
III. Zhodnocení a vliv.	124
G. Jan Scotus Eriugena	125
Život a dílo	125
I. Filosofie jako vědecká metoda	126
II. „Perifyseon“	127
1. Formální struktura	128
2. Bytí a nebytí	129
3. Bytí jako existence	132
4. Bůh jako Nad-bytí.	133
5. „Causae primordiales“	135
6. Člověk jako vlastní stvoření	136
III. Hodnocení a další vliv.	138

H. Středověká filosofie – základy a znaky	140
I. „Artes liberales“	140
II. Scholastika jako metoda a podoba středověké vědy .	143
III. Dialektikové a antidialektikové	145
IV. Recepce Aristotela a vliv arabského a židovského myšlení na středověk	147
1. <i>Islámská filosofie</i>	148
2. <i>Židovská filosofie</i>	156
V. Latinské překlady	161
VI. Aristotelés – zakazovaný a prikazovaný	162
VII. Radikální aristotelismus	164
J. Anselm z Canterbury – život a dílo	169
I. Vědecká metoda	170
II. Pravda jako „rectitudo“	173
III. Důkazy Boží existence v „Monologiu“	174
IV. Unum argumentum v „Proslogiu“	175
V. „Ontologický argument“	179
K. Pierre Abaelard – život a dílo	181
I. Logika jazyka a otázka universálií	183
1. <i>Vytyčení problému</i>	183
2. <i>Universalita – jazyková záležitost</i>	184
3. <i>Logika jazyka a teorie poznání</i>	186
II. Abaelard jako teolog	188
1. <i>„Sic et non“</i>	188
2. <i>Subjektivita jako strukturální princip teologie</i>	189
3. <i>„Poznej sebe sama“</i>	190
III. Hodnocení	191
L. Školy 12. století	192
I. Chartreská škola	192
II. Svatoviktorská škola	194
M. Albertus Magnus – život a dílo	196
I. Vztah filosofie a teologie	198
II. Základní metafyzické otázky	200
III. Poznatelnost a dokazatelnost Boha	201
IV. Antropologie	202
V. Hodnocení a další vliv	207

N. Tomáš Akvinský – život a dílo	208
I. Autonomie rozumu	210
II. Konkrétně jsoucí a jeho principy	212
1. <i>Evidence bytí</i>	212
2. <i>Analogie bytí</i>	213
3. <i>Transcendentální určení bytí</i>	214
4. <i>Akt a potence</i>	215
5. <i>Esence a existence</i>	216
III. Možnosti a meze racionálního poznání Boha	217
1. <i>Nutnost důkazu Boží existence</i>	217
2. <i>Pět cest k Bohu</i>	218
3. <i>Neuchopitelnost Boha</i>	219
IV. Antropologie.	220
1. <i>Člověk jako jednota ducha a látky</i>	220
2. <i>Poznání a pravda</i>	222
3. <i>Determinace a svoboda</i>	224
V. Hodnocení a další vliv.	226
1. <i>Teolog v roli filosofa</i>	226
2. <i>Tomismus</i>	228
O. Bonaventura	230
Život a dílo	231
I. Filosofie v teologickém kontextu	232
II. Filosofická syntéza	234
III. Význam a další vliv.	239
P. Jan Duns Scotus – život dílo	240
I. Vztah teologie a filosofie	241
II. Základní filosofické postoje	242
1. <i>Jednotlivina a její poznání</i>	242
2. <i>„Ens inquantum ens“ jako předmět metafyziky</i>	245
3. <i>Bůh jako aktuální nekonečno</i>	246
III. Hodnocení a další vliv.	248
Q. William Ockham	249
Život a dílo	249
I. „Creatio ex nihilo“	251
1. <i>Omnipotence a kontingence</i>	251
2. <i>Princip ekonomie myšlení</i>	255
II. Intuitivní a abstraktivní poznání.	257

III. Signifikace a supozice termínů	259
IV. Problém universálií a možnost vědy	262
V. Metafyzika a otázka po Bohu	266
VI. Člověk a jeho svoboda	268
VII. Společnost a církev	270
VIII. „Via antiqua – via moderna“	271
R. Mistr Eckhart	274
Život a dílo	275
I. Systematika spisu „Opus tripartitum“	277
II. Otázka po bytí	279
1. „ <i>Esse est Deus – deus est intelligere</i> “	279
2. „ <i>Esse hoc et hoc</i> “	282
III. Bůh se rodí v duši	285
IV. Další vliv	286
S. Mikuláš Kusánský	287
Život a dílo	287
I. Vědecké sebepojetí	289
II. „ <i>Docta ignorantia</i> “ – učená nevědomost	290
III. „ <i>Coincidentia oppositorum</i> “ – splynutí protikladů	294
IV. Bůh jako „ <i>Ne-jiný</i> “ – „ <i>Non aliud</i> “	295
V. Na prahu středověku a novověku	297
Seznam literatury	300
Zkratky	300
I. Kompendia, bibliografie, lexika	301
II. Díla	304
III. Literatura	334
Jmenný rejstřík	346
Věcný rejstřík	349